

Νέα ιστορική έρευνα από τον Γ. Σπανό

Οι Κύπριοι ως Έλληνες

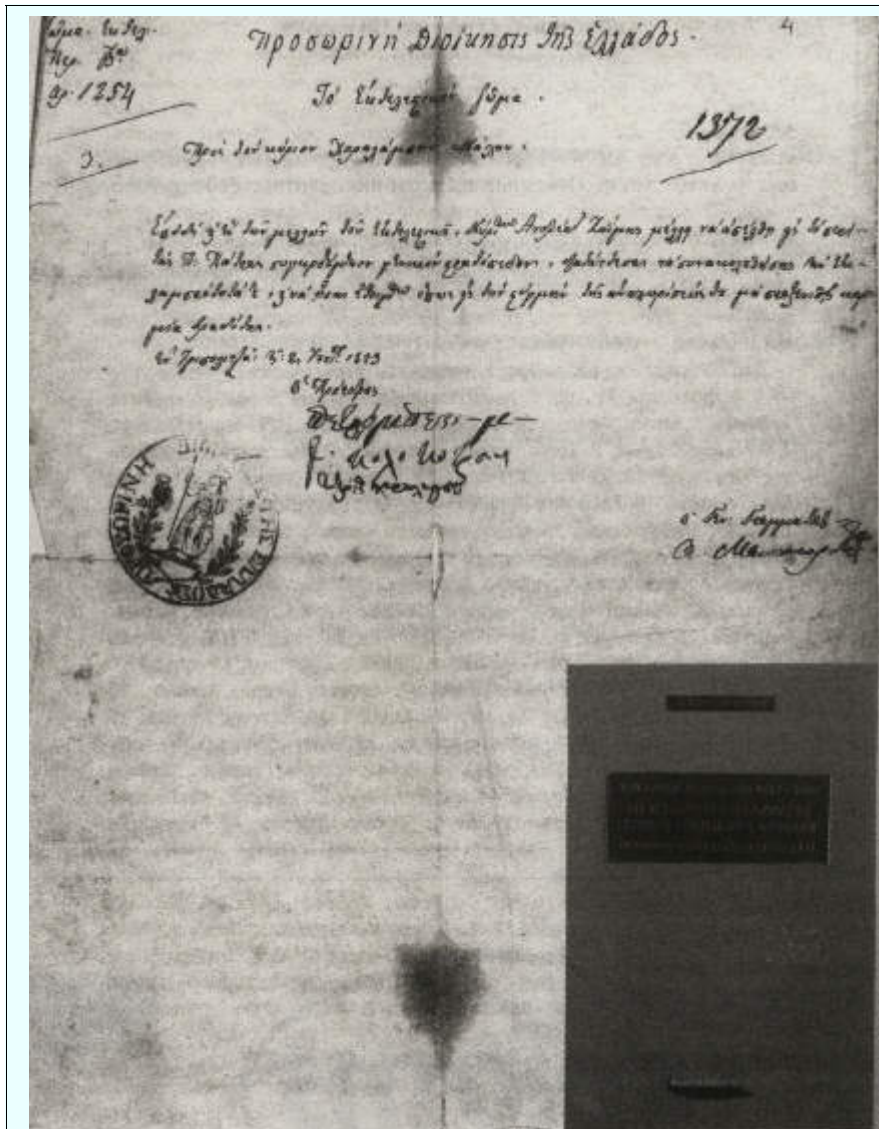
Σταχυολογώντας ντοκουμέντα που αντλεί από έρευνες άλλων συγγραφέων, αλλά κατορθώνοντας συγχρόνως να παρουσιάσει σύνολο εγγράφων ή και ιστορικών αναφορών από εφημερίδες διαφορετικών εποχών, ο φιλόλογος Γιάννης Σπανός προχώρησε στην έκδοση του νέου βιβλίου του ιστορικής αφήγησης, υπό τον τίτλο «800 Χρόνια Αντιστάσεων 1091-2004: Οι Κύπριοι Εθελοντές στους Εθνικούς Πολέμους». Ο τίτλος συνοδεύεται από τον υπότιτλο «Οι Εθελοντές στην Επανάσταση του 1821». Ωστόσο, ούτε ο τίτλος ούτε ο υπότιτλος καταφέρνουν να αποδώσουν με σαφή τρόπο, το περιεχόμενο της εργασίας του κ. Σπανού, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των τετρακοσίων τόσων σελίδων, στις οποίες εκτείνεται η αφήγηση της έρευνας, συγκεντρώνεται στη συμμετοχή Κυπρίων στην επανάσταση του 1821 και εντεύθεν, δηλαδή στους διάφορους πολεμικούς αγώνες, τους οποίους διεξήγαγε το ελληνικό κράτος μετά την ίδρυσή του. Το ιστορικό ενδιαφέρον της εργασίας του κ. Σπανού είναι προφανές, αφού συγκεντρώνει υλικό, που επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση του μαθητή σε αρχαικό υλικό που βρίσκεται διασκορπισμένο σε Κύπρο και Ελλάδα. Όμως, το κόστος αυτής της ευκολίας δείχνει να είναι μεγάλο, αφού ο συγγραφέας ούτε θέλει ούτε καταβάλλει οποιαδήποτε προσπάθεια για να ξεφύγει από την ιδεολογία, εντός της οποίας συλλαμβάνει τους ερευνητικούς του στόχους. Ήδη ο τίτλος που έδωσε ο κ. Σπανός στην ερευνητική εργασία του, προϊδεάζει για την αδιαπραγμάτευτη θέση περί διαιώνισης της εθνικής ταυτότητας. Μεσότιτλοι μέσα στις σελίδες του βιβλίου σχεδόν συγκρούονται όμως, με την ιστορική γνώση εκάστης περιόδου. Όπως για παράδειγμα συμβαίνει με τον τίτλο «Περιμένοντας τους Βαρβάρους», με τον οποίο ο κ. Σπανός περιγράφει την πολιορκία της Αμμοχώστου από τους Οθωμανούς. Για τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής στο νησί, «βάρβαροι» ήταν μάλλον αυτοί που βρίσκονταν εντός των τειχών. Για την υποστήριξη του «εθνικού» περί Κύ-

πρου επιχειρήματος, ο κ. Σπανός στήνει μια αφήγηση, η οποία αποσιωπά τα ιστορικά χάσματα και δεν διερωτάται γύρω από αυτά. Δεν ερμηνεύει για παράδειγμα τις λιγοστές εξεγέρσεις των Κυπρίων κατά της οθωμανικής αρχής, οι οποίες δίνουν την εντύπωση ενός τόπου ειρήνης και ευημερίας. Επιμένει παράλληλα να υιοθετεί τη ρητορική του τουρκικού εθνικισμού, ο οποίος εγκολπώνεται την οθωμανική παράδοση, ονομάζοντάς την «τουρκική». Ο κ. Σπανός δείχνει να αγνοεί ιστορικές έρευνες που έριξαν φως στις αρχές της επέκτασης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, παρέχοντας ενδείξεις για συμμετοχή Ελλήνων χριστιανών στις εκστρατείες, αλλάζοντας έτσι το κέντρο βάρους της ιστορικής ερμηνείας από το Ισλάμ στην οικονομική κυριαρχία και επιβίωση. Ο κ. Σπανός αδιαφορεί επιπλέον για τους μηχανισμούς εκείνους, που οδήγησαν στην επικράτηση του «ελληνικού πνεύματος» στους χριστιανικούς πληθυσμούς της περιοχής από τα τέλη του 18ου αιώνα και εντεύθεν. Πλέον ενδεικτικό αυτής της αδιαφορίας είναι το γεγονός ότι στην έρευνα δεν βιβλιογραφούνται σημαντικές έρευνες στα πεδία της Ιστορίας και της Ιστορικής Κοινωνιολογίας όπως του Πασχάλη Κιτρομηλίδη, του Στέφανου Παπαγεωργίου, και της Αδαμαντίας Πόλις, στις οποίες καταγράφονται οι διαδικασίες για την επικράτηση της ελληνικής ταυτότητας. Ειδικά, στην Κύπρο, θα ήταν σχεδόν κοινός τόπος να επαναδιατυπωθεί η θέση ότι η ελληνική ταυτότητα των κατοίκων του νησιού εμπεδώθηκε εξαιτίας της πολιτικής προσπάθειας της Εκκλησίας να μην απολέσει την εξουσία που απολάμβανε επί Οθωμανοκρατίας. Κάθε βιβλίο είναι χρήσιμο, και η έρευνα του κ. Σπανού τουλάχιστον διαθέτει εκείνη την αθωότητα, που έχουν οι αγνοί ιδεολόγοι. Ωστόσο, ενώπιον της πραγματικής εικόνας που παρουσιάζει σήμερα η Κύπρος, θα ήταν εντιμότερη μία στάση ολιγότερης υπόσκαψης της επιστήμης.

INFO

Το βιβλίο του Γιάννη Σπανού "Οι Κύπριοι Εθελοντές στους Εθνικούς Αγώνες" κυκλοφορεί από τις Ιωνικές Εκδόσεις.

Το βιβλίο του Γ. Σπανού σταχυολογεί πολλά ανάλογα χειρόγραφα και ντοκουμέντα όπως το εικονιζόμενο των πρώτων μετεπανάστατικών ελληνικών χρόνων.

**Περιδιαβαίνοντας οχτώ αιώνες,
ο φιλόλογος Γιάννης Σπανός
παραθέτει στοιχεία για τη
συμμετοχή Κυπρίων στους
αγώνες του ελληνικού έθνους**

ΠΟΛΙΤΗΣ

Κυριακή, 25 Ιανουαρίου 2009, p. 96

